

Sygn. akt VIA Ca 51/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA– Agata Zając

Sędzia SA– Marek Podogrodzki

Sędzia SA– Ewa Stefańska (spr.)

Protokolant– sekr. sąd. Agnieszka Janik

po rozpoznaniu w dniu 20 grudnia 2012 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S.A w W.

przeciwko K. L., T. C. i D. G.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 6 lipca 2011 r.

sygn. akt III C 1402/07

I zmienia zaskarżony wyrok częściowo :

- w punkcie 1 w ten tylko sposób, że zasądzoną w nim kwotę 268.440,93 zł (dwieście sześćdziesiąt osiem tysięcy czterysta czterdzieści złotych dziewięćdziesiąt trzy grosze) obniża do kwoty 169,078,00 zł (sto sześćdziesiąt dziewięć tysięcy siedemdziesiąt osiem złotych) i oddala powództwo o zapłatę kwoty 99.367,93 zł (dziewięćdziesiąt dziewięć tysięcy trzysta sześćdziesiąt siedem złotych dziewięćdziesiąt trzy grosze) wraz z ustawowymi odsetkami;

- w punkcie 3 w ten tylko sposób, że zasądzoną w nim kwotę 28.652,81 zł (dwadzieścia osiem tysięcy sześćset pięćdziesiąt dwa złote osiemdziesiąt jeden groszy) obniża do kwoty 8.529,50 zł (osiem tysięcy pięćset dwadzieścia dziewięć złotych pięćdziesiąt groszy);

II oddala wszystkie apelacje w pozostałej części;

III wzajemnie znosi koszty postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI ACa 51/12

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. z siedzibą w W. wnosił o zasądzenie od pozwanych K. L., T. C. i D. M. solidarnie na jego rzecz kwoty 268.440,93 zł wraz z ustawowymi odsetkami: od kwoty 75.000,00 zł od dnia 31 marca 2003 r. do dnia zapłaty, od kwoty 12.078,00 zł od dnia 22 maja 2003 r. do dnia zapłaty, od kwoty 137.085,83 zł od dnia 6 czerwca 2003 r. do dnia zapłaty, od kwoty 12.078,00 zł od dnia 21 czerwca 2003 r. do dnia zapłaty, od kwoty 12.078,00 zł od dnia 19 lipca 2003 r. do dnia zapłaty i od kwoty 20.021,10 zł od dnia doręczenia pozwany odpisów pozwu do dnia zapłaty. Jako podstawę faktyczną roszczenia podał, że pozwani jako członkowie zarządu (...) S.A. z siedzibą w W. ponoszą odpowiedzialność za szkodę powstałą wskutek niezłożenia we właściwym terminie wniosku o ogłoszenie upadłości spółki.

Pozwani K. L., T. C. i D. G. (wcześniej: D. M.) wnosili o oddalenie powództwa w całości podnosząc, że powód nie udowodnił istnienia przesłanek ich odpowiedzialności.

Wyrokiem z dnia 6 lipca 2011 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od pozwanych K. L., T. C. i D. G. solidarnie na rzecz powoda (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 268.440,93 zł wraz z ustawowymi odsetkami w stosunku do D. G. od dnia 9 października 2007 r., w stosunku do T. C. od dnia 28 lutego 2008 r. i w stosunku do K. L. od dnia 15 stycznia 2008 r. do dnia zapłaty, oddalając powództwo w pozostałej części.

Wyrok Sądu Okręgowego został wydany w oparciu o poniższe ustalenia faktyczne i rozważania prawne.

W związku z umową łączącą poprzednika prawnego (...) S.A. z siedzibą w W. z (...) S.A. z siedzibą w W., powód nabył w stosunku do powołanej Spółki wierzytelności w łącznej wysokości 248.419,83 zł. Przy tym, wierzytelność w kwocie 75.000 zł powstała w marcu 2003 r., w kwocie 12.078 zł - w maju 2003 r., w kwocie 149.263,83 zł - w czerwcu 2003 r., oraz w kwocie 12.078 zł - w lipcu 2003 r. Wyrokiem z dnia 25 czerwca 2004 r., wydanym w sprawie o sygn. akt XV GC 16/04, Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 268.440,93 zł wraz z ustawowymi odsetkami od poszczególnych kwot. Następnie postanowieniem z dnia 16 marca 2005 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy - Mokotowa w W. umorzył postępowanie egzekucyjne prowadzone z wniosku (...) S.A. z siedzibą w W. przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W., z uwagi na bezskuteczność egzekucji.

W 2002 r. (...) S.A. z siedzibą w W. wygenerowała 45.849.586,12 zł przychodów, odnotowując stratę w wysokości 550.385,22 zł. W dniu 16 października 2002 r. Walne Zgromadzenie akcjonariuszy Spółki podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego z 600.000 zł do 40.000.000 zł. Akcje w ilości 7.880.000 sztuk objął dotychczasowy akcjonariusz (...) z siedzibą w A., który do dnia 14 listopada 2002 r. uiścił z tego tytułu kwotę 10.423.592,33 zł, zaś kwoty pozostałej kwoty nie wpłacił. Na koniec 2002 r. Spółka miała długi w wysokości 6.063.939,18 zł, które jednak znajdowały pokrycie w jej aktywach obrotowych wynoszących 12.369.755,99 zł.

W 2003 r. przychody (...) S.A. z siedzibą w W. spadły do poziomu 12.255.431,57 zł. Spadek przychodów rozpoczął się w maju 2003 r., przy czym z każdym miesiącem Spółka odnotowywała coraz gorsze wyniki ze sprzedaży. Ponadto, począwszy od 2003 r., Spółka zaprzestała spłaty wymagalnych zobowiązań wobec kontrahentów, między innymi (...) S.A. z siedzibą w W. i (...) S.A. z siedzibą w M.. W grupie aktywów obrotowych Spółki na koniec 2003 r. największą wartość stanowiły należności od odbiorców, które wynosiły 8.651.118,89 zł. Natomiast wartość zapasów i materiałów wynosiła wówczas 1.397.220,90 zł.

W 2004 r. przychody (...) S.A. z siedzibą w W. wynosiły 22.550 zł, przy czym Spółka osiągnęła stratę w wysokości 16.138.106,88 zł. Natomiast w 2005 r. Spółka nie osiągnęła już przychodów, odnotowując stratę w wysokości 76.949,10 zł. Począwszy od 2002 r., kiedy wartość aktywów Spółki wynosiła 15.647.303,36 zł, jej aktywa sukcesywnie zmniejszały się do kwoty 90.448,38 zł w 2004 r. i wreszcie do kwoty 38 groszy w 2005 r. W 2006 r. Spółka nie prowadziła działalności gospodarczej, nie osiągnęła przychodów, nie dysponowała też majątkiem. Analogiczna sytuacja występowała w 2007 r.

W dniu 21 kwietnia 2004 r. Zarząd (...) S.A. z siedzibą w W. złożył sprawozdanie za rok obrachunkowy 2003, które zostało podpisane przez Prezesa Zarządu K. L.. W sprawozdaniu stwierdzono, że wypracowanym zyskiem Spółka

pokrywa straty z lat ubiegłych. Zarząd poddał pod dyskusję Rady Nadzorczej i akcjonariusza otwarcie likwidacji Spółki lub postawienie jej w stan upadłości, o ile finanse na to pozwolą. Wskazano ponadto, że Spółka w 2003 r. wykazała zysk w wysokości 207.008,23 zł lecz miała problemy ze ściągalnością. Natomiast w 2004 r. działalność Spółki skupiła się głównie na próbach ściągnięcia należności w celu pokrycia zobowiązań.

Od 2002 r. (...) S.A. z siedzibą w W. dysponowała wierzytelnością wobec (...) S.A. z siedzibą w W. na kwotę 7.136.431,90 zł. W tym czasie Spółka (...) toczyła spór z Naczelnikiem Urzędu Skarbowego o zwrot kwoty około 10.000.000 zł z tytułu nadpłaconego podatku, jednakże (...) S.A. z siedzibą w W. nie podjęła żadnych działań w celu wyegzekwowania tej wierzytelności. W październiku 2006 r. Spółka (...) otrzymała zwrot podatku w kwocie 10.755.050 zł. W dniu 28 grudnia 2004 r. nastąpiło otwarcie likwidacji pozwanej Spółki, na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia o jej rozwiązaniu. Fakt ten został zgłoszony do Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 20 grudnia 2006 r.

Zgodnie z § 16 Statutu (...) S.A. z siedzibą w W., kadencja członków Zarządu Spółki trwała dwa lata, przy czym mandat członków Zarządu wygasał nie później niż w dniu, gdy Walne Zgromadzenie akcjonariuszy zatwierdziło sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy działalności członków Zarządu. K. L. został powołany w skład Zarządu Spółki w dniu 12 kwietnia 2001 r. W dniu 29 września 2003 r. Walne Zgromadzenie akcjonariuszy zatwierdziło sprawozdanie finansowe za rok 2002, sporządzone w dniu 15 września 2003 r. W dniu 21 kwietnia 2004 r. K. L. podpisał jako Prezes Zarządu Spółki sprawozdanie finansowe Zarządu za rok 2003. D. G. była członkiem Zarządu Spółki w okresie od sierpnia 2002 r. do dnia 11 sierpnia 2003 r. Natomiast T. C. była członkiem Zarządu Spółki w okresie od dnia 9 września 2003 r. do 15 listopada 2003 r.

Jako podstawę dokonanych ustaleń faktycznych Sąd Okręgowy wskazał ocenione jako wiarygodne dowody z dokumentów oraz dowód z pisemnej opinii biegłego sądowego z zakresu finansów i rachunkowości G. Ł. wraz z pisemną opinią uzupełniającą i opinią ustną. Sąd pierwszej instancji podkreślił, że biegły w pisemnej opinii uzupełniającej i w opinii ustnej przedstawił stanowcze ustalenia i wnioski końcowe, w szczególności sposób odnosząc się do zastrzeżeń zgłoszonych przez strony. Wyjaśnił również, że rozbieżności pomiędzy opinią pisemną i pisemną opinią uzupełniającą wynikają z faktu, że sporządzając pierwszą z nich biegły sądowy nie dysponował pełną dokumentacją finansową Spółki, obrazującą jej sytuację finansową w poszczególnych miesiącach. Po zapoznaniu się z dodatkowymi dokumentami udostępnionymi przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w P., biegły w pewnym zakresie zweryfikował pierwotne ustalenia i wnioski opinii. Ponadto, podczas składania opinii ustnej biegły nie dysponował dokumentem w postaci badania sprawozdania finansowego Spółki (...) za rok 2004, które zostało złożone później. Dlatego biegły w pisemnej opinii uzupełniającej uściślił zawarte w pierwotnej opinii ustalenia dotyczące możliwości uzyskania przez powoda zaspokojenia wierzytelności w sytuacji, gdyby członkowie Zarządu (...) S.A. z siedzibą w W. w odpowiednim terminie złożyli wniosek o ogłoszenie upadłości Spółki. Natomiast Sąd Okręgowy oddalił zgłoszony przez pozwanego K. L. wniosek o dopuszczenie dowodu z gwarancji bankowej uznając, że nie ma on istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, albowiem gwarancja ta wygasła w dniu 13 września 2003 r., czyli przed wytoczeniem powództwa przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W. o zapłatę kwoty 248.419,83 zł.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że przedmiotowe powództwo znajduje oparcie w treści art. 21 ust. 3 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze. Z powołanego przepisu wynika, że osoby mające prawo reprezentacji spółki ponoszą odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną wskutek niezłożenia w odpowiednim terminie wniosku o ogłoszenie jej upadłości. W niniejszej sprawie pozwanymi są członkowie Zarządu (...) S.A. z siedzibą w W., zaś przesłankami ich odpowiedzialności są: istnienie niezaspokojonej wierzytelności powoda wobec (...) S.A. z siedzibą w W., bezskuteczność egzekucji z majątku Spółki, wyrządzenie powodowi przez członków Zarządu szkody spowodowanej niezłożeniem w ustawowym terminie wniosku o ogłoszenie upadłości Spółki, a także wina członków Zarządu w niezłożeniu w ustawowym terminie wniosku o ogłoszenie upadłości Spółki, pomimo skonkretyzowania się podstaw faktycznych tego obowiązku. Sankcją za niewykonanie w ustawowym terminie obowiązku zgłoszenia wniosku o upadłość Spółki jest odpowiedzialność odszkodowawcza osób, na których obowiązek

ten spoczywał. Odpowiedzialność ta ma charakter deliktowy, przy czym niewskazanie w powołanym przepisie przesłanek egzoneracyjnych wskazuje, że jest to odpowiedzialność oparta na zasadzie winy.

Zdaniem Sądu Okręgowego, okoliczności istnienia niezaspokojonej wierzytelności powoda wobec (...) S.A. z siedzibą w W. oraz bezskuteczności egzekucji z majątku Spółki wynikają z dowodów z dokumentów w postaci uwzględniającego powództwo wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 25 czerwca 2004 r. oraz umarzającego postępowanie egzekucyjne postanowienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy - Mokotowa w W. z dnia 16 marca 2005 r. Z uzasadnienia powołanego postanowienia wynika, że egzekucja była prowadzona z rachunków bankowych Spółki i przysługujących jej wierzytelności, przy czym Spółka nie posiadała żadnego majątku. W ocenie Sądu pierwszej instancji, potwierdzeniem tej okoliczności jest wynikający z dokumentów stan finansowy Spółki, która w latach 2004-2005 nie osiągnęła żadnych zysków, a jej straty drastycznie powiększały się. Również na datę zamknięcia rozprawy (...) S.A. z siedzibą w W. nie dysponowała majątkiem, z którego powód mógłby uzyskać zaspokojenie. Świadczą o tym bilans Spółki za lata 2005 i 2006 oraz sprawozdanie Likwidatora Spółki za 2007 r. Natomiast okoliczność, że powód nie wystąpił z wnioskiem o wyjawienie majątku dłużnika nie ma wpływu na ocenę bezskuteczności prowadzonej egzekucji, albowiem było to jedynie uprawnienie, a nie obowiązek wierzyciela.

Sąd Okręgowy wskazał, że istotne dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy było ustalenie zarówno okresów pełnienia funkcji członków Zarządu Spółki przez poszczególnych pozwanych, jak i istnienia podstaw faktycznych do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości Spółki oraz chwili ich powstania. Sąd pierwszej instancji stwierdził, że pozwany K. L. pełnił tę funkcję od dnia 12 kwietnia 2001 r. co najmniej do dnia 21 kwietnia 2004 r. Przy tym, nie miał racji pozwany twierdząc, że był on członkiem Zarządu Spółki tylko do dnia 9 września 2003 r., a więc dnia zatwierdzenia przez Walne Zgromadzenie akcjonariuszy sprawozdania finansowego Spółki za 2002 r. Z treści § 16 Statutu (...) S.A. z siedzibą w W. wynika bowiem, że kadencja członków zarządu Spółki trwała dwa lata, zaś mandat wygasał nie później niż w dniu, gdy Walne Zgromadzenie akcjonariuszy zatwierdziło sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy działalności członków Zarządu. Pozwany K. L. został powołany do pełnienia funkcji członka Zarządu w dniu 12 kwietnia 2001 r. na dwa lata, jednakże z dokumentów nie wynika, aby złożył rezygnację z pełnienia tej funkcji, bądź został z niej odwołany. Dlatego należało uznać, że pozwany pełnił funkcję członka Zarządu do chwili zatwierdzenia przez Walne Zgromadzenie akcjonariuszy sprawozdania finansowego Spółki za 2003 r., czyli za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia przez niego tej funkcji. Sprawozdanie takie zostało złożone w dniu 21 kwietnia 2004 r. i co najmniej do tej daty pozwany pełnił funkcję członka Zarządu Spółki. Pozwana D. G. była członkiem zarządu Spółki w okresie od sierpnia 2002 r. do sierpnia 2003 r., natomiast pozwana T. C. pełniła tę funkcję w okresie od dnia 9 września 2003 r. do listopada 2003 r.

Oceniając przesłankę istnienia podstaw do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości Spółki, Sąd Okręgowy odwołał się do treści art. 10 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze wskazując, że upadłość ogłasza się w stosunku do dłużnika, który stał się niewypłacalny. Podał również, iż art. 11 ustawy definiuje stan niewypłacalności dłużnika stanowiąc, że dłużnika uważa się za niewypłacalnego, jeżeli nie wykonuje on swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych. Dłużnika będącego osobą prawną albo jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, uważa się za niewypłacalnego także wtedy, gdy jego zobowiązania przekroczą wartość jego majątku, nawet wówczas, gdy na bieżąco te zobowiązania wykonuje. W ocenie Sądu pierwszej instancji, w odniesieniu do (...) S.A. z siedzibą w W. w 2003 r. w zaistniały obie wskazane podstawy niewypłacalności, co wynika z opinii biegłego sądowego, sprawozdania zarządu z dnia 21 kwietnia 2004 r., a także dokumentów finansowo-księgowych.

Biegły sądowy wskazał, że działalność Spółki polegała na świadczeniu usług telekomunikacyjnych w oparciu o umowy zawarte przez podmioty z nią powiązane z operatorami telefonii komórkowej. Jednakże w 2002 r. operatorzy telefonii komórkowej wypowiedzieli umowy, co miało zasadnicze znaczenie dla oceny kondycji finansowej Spółki oraz prowadzonej przez nią działalności. Podstawą jego opinii były dokumenty finansowe Spółki, z których wynika wielkość jej przychodów w kolejnych latach. W 2002 r. (...) S.A. z siedzibą w W. wygenerowała 45.849.586,12 zł przychodów, odnotowując zarazem stratę w wysokości 550.385,22 zł. Na koniec tego roku długi Spółki wynosiły 6.063.939,18 zł, jednak znajdowały one pokrycie w jej aktywach obrotowych wynoszących 12.369.755,99 zł. O tym, że działalność Spółki nie była rentowna i istniała potrzeba jej dofinansowania, świadczy podjęcie uchwały o podwyższeniu kapitału

zakładowego z 600.000 zł do 40.000.000 zł. Akcje zostały objęte przez dotychczasowego akcjonariusza Spółki, jednak opłacono je tylko w zakresie kwoty 10.423.592,33 zł. Fakty te rzutują na ocenę decyzji Zarządu Spółki podejmowanych w kolejnym roku.

Wprawdzie pozwani podnosili, że Spółka na koniec 2003 r. wypracowała zysk, to okoliczność ta nie może być oceniana w oderwaniu od pozostałych pozycji jej bilansu. Przede wszystkim należy zauważyć ogromny spadek sprzedaży w 2003 r. w porównaniu z poprzednim rokiem oraz problemy Spółki ze ściągalnością wierzytelności. W 2003 r. przychody Spółki spadły do poziomu 12.255.431,57 zł, a więc były one drastycznie niższe w porównaniu z 2002 r. Oznacza to, że Spółka pomimo dofinansowania nie rozwijała się i jej działalność nie była rentowna. Kolejnym czynnikiem był bardzo wysoki poziom należności od odbiorców, który na koniec 2002 r. wynosił 12.369.755,99 zł. Oznaczało to bardzo długi okres odzyskiwania należności lub istnienie bardzo wysokich kwot należności u wąskiej grupy odbiorców, którzy nie zapłacili. W grupie aktywów obrotowych na koniec 2003 r. największą wartość stanowiły należności od odbiorców, które wynosiły 8.651.118,89 zł. Wypracowanie zysku w wysokości 207.008,23 zł w sytuacji tak znacznej wartości nieściągalnych wierzytelności oznaczało, że w Spółce istniały problemy płatnicze i Spółka utraciła płynność finansową. Okoliczności te uzasadniają twierdzenie, że już w lipcu 2003 r. istniała określona w art. 11 ust. 2 ustawy - Prawo upadłościowe i naprawcze przesłanka zgłoszenia wniosku upadłość (...) S.A. z siedzibą w W..

Niezależnie od tego, od początku 2003 r. Spółka nie wykonywała wymagalnych zobowiązań pieniężnych, o czym świadczą dowody z dokumentów w postaci odpisów orzeczeń sądowych. Z wyroku Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu z dnia 4 grudnia 2003 r. wynika, że w grudniu 2002 r. nieuregulowane zobowiązanie pieniężne Spółki wynosiło 34.550,25 zł. Z wyroku Sądu Rejonowego w Tarnobrzegu z dnia 10 września 2004 r. wynika, że w styczniu 2003 r. nieuregulowane zobowiązanie pieniężne Spółki wynosiło 26.019,04 zł. Z nakazu zapłaty z dnia 2 października 2003 r. wydanego w postępowaniu upominawczym przez Sąd Rejonowy w Tarnobrzegu wynika, że w maju 2003 r. nieuregulowane zobowiązanie pieniężne Spółki wynosiło 1.599,58 zł. Ponadto Spółka już w marcu 2003 r. miała zobowiązania pieniężne wobec powoda, których wysokość w miarę upływu czasu wzrastała, a których Spółka także nie wykonywała. Tymczasem dla określenia, czy dłużnik jest niewypłacalny, nieistotne jest, czy nie wykonuje wszystkich zobowiązań pieniężnych, czy tylko niektórych z nich. Nieistotny też jest rozmiar niewykonywanych przez dłużnika zobowiązań, albowiem nawet niewykonywanie zobowiązań o niewielkiej wartości oznacza jego niewypłacalność w rozumieniu art. 11 ustawy.

W ocenie Sądu pierwszej instancji powyższe okoliczności uzasadniają konkluzję, że w czasie, gdy członkami Zarządu byli pozwani, powstał obowiązek zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości Spółki, którego pozwani nie dopełnili. Z opinii biegłego sądowego wynika, że obowiązek ten powstał w lipcu 2003 r., przy czym podstawą sformułowania tego wniosku była treść art. 11 ust. 2 ustawy - Prawo upadłościowe i naprawcze. Natomiast, biorąc pod uwagę podstawę wskazaną w art. 11 ust. 1 ustawy, zasadne jest przyjęcie, że obowiązek ten powstał już w marcu 2003 r. Dlatego należy przyjąć, że obowiązek zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości Spółki istniał w czasie, gdy każdy z pozwanych pełnił funkcje członka Zarządu.

Sąd Okręgowy rozważył także kwestię winy pozwanych za niezłożenie w ustawowym terminie wniosku o ogłoszenie upadłości (...) S.A. z siedzibą w W.. Wskazał przy tym, że w przypadku odpowiedzialności deliktowej sprawca szkody odpowiada w razie zaistnienia choćby lekkiego niedbalstwa (culpa levissima). Dla oceny, kiedy mamy do czynienia z winą w postaci niedbalstwa, decydujące znaczenie ma miernik staranności, jaki przyjmuje się za wzór prawidłowego postępowania. Zgodnie z art. 355 k.c., dłużnik obowiązany jest do staranności ogólnie wymaganej w stosunkach danego rodzaju (tzw. należyta staranność). Stąd wykonywanie obowiązków przez członków organów spółek powinno odbywać się z zachowaniem staranności wynikającej z zawodowego charakteru ich działalności, co wymaga znajomości procesów organizacyjnych, finansowych, ale także kierowania zasobami ludzkimi oraz znajomości obowiązującego prawa i następstw z niego wynikających w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej. Dlatego podjęcie się wykonywania obowiązków członka zarządu w sytuacji braku odpowiedniego wykształcenia lub doświadczenia potrzebnego do prowadzenia spraw i reprezentowania spółki, powinno być kwalifikowane jako naruszenie wymaganej staranności. W oparciu o tak skonstruowany model odpowiedzialności członków zarządu spółki akcyjnej, Sąd pierwszej instancji uznał, że zaniechanie złożenia wniosku o ogłoszenie

upadłości przez pozwanych stanowiło brak należytej staranności w zbadaniu sytuacji finansowej Spółki, a więc miało charakter zawiniony.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że podstawowym kryterium świadczącym o kondycji finansowej Spółki były wyniki sprzedaży usług. Tymczasem z porównania bilansów za lata 2002 i 2003 wynika, że w 2003 r. sprzedaż usług w sposób drastyczny zmalała. Dlatego nawet znaczne zasilenie finansowe Spółki, spowodowane podwyższeniem jej kapitału zakładowego, nie przełożyło się na osiągnięte wyniki. Jednocześnie Spółka miała problemy ze ściągalnością swoich wierzytelności i nie regulowała wymagalnych zobowiązań pieniężnych. Okoliczności takie, jak wyniki ze sprzedaży w 2002 r., strata za ten rok, wypowiedzenie w 2002 r. umów przez operatorów sieci komórkowych, a także zabieg w postaci podwyższenia kapitału zakładowego Spółki, który nie przyniósł oczekiwanych efektów w postaci zwiększenia przychodów ze sprzedaży w 2003 r., stanowiły jasne sygnały wymagające podjęcia odpowiednich działań przez członków Zarządu. Okoliczności te wskazywały bowiem, że niekorzystna sytuacja finansowa Spółki nie była zjawiskiem nagłym, którego nie można było przewidzieć.

W ocenie Sądu Okręgowego, pozwani członkowie Zarządu nie dochowali należytej staranności jako profesjonalści, gdyż nie zbadali sytuacji finansowej Spółki, co skutkowało niedopełnieniem obowiązków nałożonych przez ustawę - Prawo upadłościowe i naprawcze. Pozwany K. L. przyznał, że Spółka miała problemy z regulowaniem zobowiązań oraz iż miał on wgląd w dokumenty finansowe, przy czym pod koniec kadencji przestał zajmować się sprawami Spółki. Powyższe zeznania wskazują na niedbalstwo, którego dopuścił się pozwany. Nie zasługuje na uwzględnienie również podnoszony przez pozwane T. C. i D. G. argument, że pełniły one funkcje członków Zarządu przez krótki okres. Z chwilą objęcia tych funkcji pozwane powinny szczegółowo zapoznać się z kondycją finansową Spółki, zaś złożenie rezygnacji z funkcji członka Zarządu nie zwalniało ich z obowiązku złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości Spółki.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji, na skutek zawinionego zaniechania przez pozwanych złożenia w ustawowym terminie wniosku o upadłość Spółki, powód jako wierzyciel poniósł szkodę polegającą na tym, że został pozbawiony zaspokojenia swojej wierzytelności. Opinia biegłego oraz dowody z dokumentów finansowych wskazują bowiem, że na koniec 2003 r. istniała jeszcze możliwość zaspokojenia długu. Z bilansu Spółki wynika, że w 2003 r. w grupie aktywów obrotowych największą wartość stanowiły należności od odbiorców, które wynosiły 8.651.118,89 zł. Spółce przysługiwała także wierzytelność w stosunku do Spółki (...) w kwocie około 7.000.000 zł, która stała się wymagalna już w 2002 r. W 2004 r. Spółka (...) toczyła z Naczelnikiem Urzędu Skarbowego spór o zwrot podatku, który w październiku 2006 r. zakończył się wypłaceniem jej kwoty 10.775.070 zł. Powyższe okoliczności uzasadniają wniosek, że gdyby pozwani w odpowiednim czasie zgłosili wniosek o ogłoszenie upadłości Spółki, w trakcie postępowania upadłościowego wierzytelność względem Spółki (...) zostałaby przynajmniej częściowo wyegzekwowana i przeznaczona do podziału pomiędzy wierzycieli, w tym powoda.

Zważywszy zaś, że wartość aktywów obrotowych Spółki na koniec 2003 r. wynosiła 10.323.843,37 zł, z czego zapasy stanowiły 1.397.220,17 zł, a nadto iż w omawianej kwocie dokonano wyksięgowania (urealnienia) wartości aktywów obrotowych o należności nieściągalne (na ten czas wierzytelność względem (...)), to wartość należności do zapłaty uległaby zmniejszeniu do kwoty 1.651.118,89 zł, a aktywa obrotowe do kwoty 3.323.843,37 zł. Przy takiej wartości aktywów różnica stanu zadłużenia na koniec 2003 r. wykazywałaby wartość 2.817.372,41 zł, a więc nie wystąpiłoby przekroczenie majątku przez dłużni, a kapitału przez straty. Uzasadnia to tezę, że powód uzyskałby zaspokojenie swojej wierzytelności w sytuacji, gdyby Spółka została postawiona w stan upadłości.

Zdaniem Sądu Okręgowego, powyższe okoliczności uzasadniają, na podstawie art. 441 k.c., solidarną odpowiedzialność pozwanych co w zakresie zapłaty kwoty głównej. Natomiast co do odsetek od kwot wskazanych w pozwie powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie, albowiem odpowiedzialność pozwanych ma charakter subsydiarny wobec odpowiedzialności (...) S.A. z siedzibą w W.. Ponieważ dopiero bezskuteczność egzekucji z majątku Spółki otwierała drogę do dochodzenia wierzytelności od członków jej Zarządu, odsetki należało zasądzić od dnia następnego po dniu doręczenia pozwany odpisów pozwu.

Od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie apelację wnieśli wyłącznie pozwani K. L., T. C. i D. G..

Apelacją z dnia 18 sierpnia 2011 r. pozwany K. L. zaskarżył wyrok w części uwzględniającej powództwo i domagał się jego zmiany poprzez oddalenie powództwa w tej części, ewentualnie uchylenia wyroku w zaskarżonej części i przekazania sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Wyrokowi Sądu Okręgowego zarzucił:

1) naruszenie przepisów postępowania poprzez zaniechanie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego, tym samym nieuwzględnienie wszystkich istotnych okoliczności faktycznych sprawy, wynikających z tego materiału, w tym:

- oddalenie zgłoszonych przez pozwanego wniosków dowodowych z akt Sądu Okręgowego sygn. akt XV GC 16/04, w szczególności z: pozwu o zapłatę wraz z załącznikami (pismo zawierające wnioski dowodowe, 5 faktur VAT wraz ze specyfikacją łączy dzierżawionych przez (...) S.A., ostateczne wezwanie do zapłaty), umowy na świadczenie usług telekomunikacyjnych nr (...) z dnia 30 kwietnia 2002 r. (wraz z aneksami z dnia 27 marca 2003 r., 31 marca 2003 r., 4 czerwca 2003 r.), umowy (...) o współpracy w zakresie połączeń sieci i zasadach rozliczeń z dnia 18 lipca 2002 r. wraz z załącznikami, porozumienia trójstronnego zawartego pomiędzy (...) S.A., powodem oraz spółką (...) z dnia 27 marca 2003 r. wraz z aneksami, porozumienia z zawartego pomiędzy (...) S.A., powodem oraz spółką (...) z dnia 24 czerwca 2003 r., gwarancji bankowej wraz z aneksami,

- a także nie zobowiązanie powoda, zgodnie z wnioskiem pozwanego, do: złożenia wyjaśnień i nadesłania wszystkich pozostałych gwarancji bankowych udzielonych przez (...) S.A. na rzecz powoda celem zabezpieczenia jego roszczeń wynikających z umów (...) oraz (...), a także dokumentów potwierdzających realizację tych gwarancji bankowych, bądź braku ich realizacji, celem zweryfikowania zasadności oraz wysokości dochodzonego przez powoda roszczenia,

- naruszenie przepisów postępowania poprzez niewłaściwe zastosowanie art. 217 § 2 k.p.c. w sytuacji nie wyjaśnienia okoliczności spornych pomiędzy stronami postępowania,

2) naruszenie przepisów prawa procesowego mające wpływ na treść orzeczenia, w szczególności przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, polegające na oparciu wyroku jedynie na wyroku Sądu Okręgowego z dnia 25 czerwca 2004 r., postanowieniu Komornika Sądowego z dnia 16 marca 2005 r., opinii biegłego oraz twierdzeniach powoda i załączonych dalszych pism procesowych, nakazach zapłaty wydanych przeciwko (...) S.A., z pominięciem faktów podnoszonych przez pozwanego oraz zgłaszanych przez niego dowodów,

3) błąd w ustaleniach faktycznych mający istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia poprzez przyjęcie, że jedną z przesłanek odpowiedzialności członków Zarządu jest bezskuteczność egzekucji z majątku Spółki, która prowadzona była z rachunków bankowych oraz przysługujących Spółce wierzytelności w sytuacji, kiedy Spółce przysługiwała wymagalna już w 2002 r. wierzytelność w kwocie 7.000.000 zł, a zatem przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego przeciwko Spółce,

4) nierozpoznanie istoty sprawy przez nieustalenie, czy powód przyczynił się do powstania szkody, nie realizując gwarancji bankowych.

Powód wniósł ponadto o dopuszczenie dowodu z przetłumaczonego przez tłumacza przysięgłego pisma banku o niezrealizowaniu gwarancji bankowej.

Apelacją z dnia 30 sierpnia 2011 r. pozwana T. C. zaskarżyła wyrok w części uwzględniającej powództwo i domagała się jego zmiany poprzez oddalenie powództwa w tej części. Wyrokowi Sądu Okręgowego zarzuciła:

1) obrazę prawa materialnego, tj. art. 10, art. 11 ust. 1 i 2 oraz art. 21 ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze, polegającą na ich zastosowaniu i przyjęciu na ich podstawie, że przesłanki do ogłoszenia upadłości (...) S. A. wystąpiły w marcu i lipcu 2003 r., podczas gdy ocena zaistnienia tych przesłanek, a co za tym idzie ocena odpowiedzialności członków Zarządu za niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości, powinna być dokonywana na podstawie art. 1 ust. 1 i 2 oraz art. 171 ust. 1 i 2 rozporządzenia Prezydenta RP z dnia 24 października 1934 r. - Prawo upadłościowe, bowiem w tym czasie obowiązywały przepisy tego aktu prawnego,

2) obrazę prawa materialnego, tj. art. 361 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 21 ust. 3 ustawy - Prawo upadłościowe i naprawcze, polegającą na błędnym przyjęciu, że szkoda poniesiona przez powoda wskutek niezgłoszenia przez Zarząd Spółki wniosku o ogłoszenie jej upadłości odpowiada wysokości dochodzonego roszczenia, bowiem w przypadku zgłoszenia takiego wniosku wierzytelność, która przysługiwała tej Spółce od (...) S.A. zostałaaby wyegzekwowana, co pozwoliłoby zaspokoić roszczenie powoda, podczas gdy zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości nie jest równoznaczne z wyegzekwowaniem należności przysługującej Spółce od (...) S.A., a co za tym idzie nie został wykazany normalny związek przyczynowy pomiędzy niezgłoszeniem wniosku o ogłoszenie upadłości a brakiem zaspokojenia powoda,

3) obrazę prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c. mającą wpływ na treść orzeczenia, polegającą na uznaniu, że opinia biegłego sądowego (w tym opinia uzupełniająca) jest wiarygodna, podczas gdy analiza tej opinii prowadzi do wniosku, iż jest ona nielogiczna, bowiem biegły oczywiście błędnie przyjmuje, że wszczęcie postępowania upadłościowego byłoby równoznaczne z możliwością zaspokojenia roszczenia powoda w drodze zabezpieczenia przez syndyka wierzytelności, jaka przysługiwała Spółce od (...) S.A.,

4) obrazę prawa materialnego, tj. art. 481 § 1 k.c. polegającą na zasądzeniu od pozwanej na rzecz powoda odsetek ustawowych od kwoty 20.021,10 zł, która to kwota została zasądzona od (...) S.A. na rzecz powoda tytułem zwrotu kosztów procesu w wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 25 czerwca 2004 r. (sygn. akt. XV GC 16/04), podczas gdy odsetki ustawowe nie należą się od zobowiązań pieniężnych wynikających z prawomocnych rozstrzygnięć o kosztach sądowych, co oznacza, iż nawet gdyby w toku postępowania upadłościowego powód odzyskał te koszty, to otrzymałby je bez odsetek, a zatem jego szkoda nie obejmuje tych odsetek.

Ponadto pozwana wnosila o przeprowadzenie dowodu z:

- zawiadomienia (wezwania do zapłaty) (...) Spółki z o.o. z siedzibą w S. z dnia 28 lutego 2006 r. oraz załączonej do niego umowy przelewu wierzytelności nr (...) z dnia 20 stycznia 2006 r., na okoliczność, że powód zbył wierzytelność, jaka przysługiwała mu w stosunku do (...) S.A. wraz ze wszystkimi prawami, na rzecz (...) Spółki z o.o., a co za tym idzie nie może on domagać się wyrównania szkody poniesionej wskutek niezaspokojenia tej wierzytelności, bowiem ją zbył,

- kopii koperty, w której nadesłane zostało do (...) S.A. powyższe zawiadomienie wraz z umową przelewu wierzytelności, na okoliczność zawiadomienia Spółki przez (...) Spółkę z o.o. o przelewie,

- pisma pozwanej z dnia 19 sierpnia 2011 r., a także pisma radcy prawnego S. P. z dnia 24 sierpnia 2011 r. na okoliczność, że pozwana o fakcie zawarcia umowy przelewu wierzytelności dowiedziała się już po wydaniu wyroku, a zatem wniosku o przeprowadzenie dowodu z tej umowy nie mogła zgłosić w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji.

Apelacją z dnia 30 sierpnia 2011 r. pozwana D. G. zaskarżyła wyrok w części uwzględniającej powództwo i domagała się jego zmiany poprzez oddalenie powództwa w tej części, ewentualnie uchylecia wyroku w zaskarżonej części i przekazania sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Wyrokowi Sądu Okręgowego zarzuciła:

1) sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że obowiązek zgłoszenia upadłości Spółki skonkretyzował się już w marcu 2003 r., gdy w rzeczywistości taki obowiązek mógł powstać najwcześniej w sierpniu 2003 r., a tak naprawdę to nie powstał do końca 2003 r.,

2) naruszenie prawa materialnego poprzez niewłaściwą wykładnię i zastosowanie art. 415 k.c. w zw. z art. 355 k.c. polegające na błędnym przyjęciu, że pozwanej można przypisać winę, skoro nie złożyła w czasie, gdy była członkiem Zarządu Spółki wniosku o ogłoszenie jej upadłości,

3) naruszenie prawa materialnego poprzez niewłaściwą wykładnię i zastosowanie art. 21 ust. 3 ustawy - Prawo upadłościowe i naprawcze w zw. z art. 415 k.c. i w zw. z art. 361 k.c. przez przyjęcie, że niezłożenie przez pozwaną w czasie, gdy była członkiem Zarządu, wniosku o ogłoszenie upadłości Spółki spowodowało jako normalne następstwo wyrządzenie powodowi szkody i to w wysokości 268.440,93 zł,

4) naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 3 k.p.c., art. 227 k.p.c. i art. 6 k.c. przez błędne przyjęcie, że powód udowodnił, iż niezłożenie przez pozwaną w czasie, gdy była członkiem Zarządu, wniosku o ogłoszenie upadłości Spółki wyrządziło powodowi szkodę i to w wysokości 268.440,93 zł.

Powód (...) S.A. z siedzibą w W. wnosił o oddalenie apelacji wszystkich pozwanych.

Ponadto w przedmiotowej sprawie, na etapie postępowania apelacyjnego, interwencję uboczną po stronie pozwanych zgłosiła (...) S.A. w likwidacji z siedzibą w W., zgłaszając liczne wnioski dowodowe, nie zawnioskowane przez pozwanych w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji. W uzasadnieniu wskazała, iż jej interes prawny polega na tym, że „negatywne rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie wywrze skutek w postaci narażenia Spółki na odpowiedzialność majątkową”, nie wskazując jednak podstaw prawnych i faktycznych tej odpowiedzialności. Powód wniósł opozycję przeciwko wstąpieniu interwenienta ubocznego, wskazując na brak po jego stronie interesu prawnego, albowiem zapadły w sprawie wyrok nie będzie miał wpływu na sytuację prawną Spółki. Uznając argumentację powoda za trafną, wydanym na rozprawie postanowieniem z dnia 20 grudnia 2012 r. Sąd Apelacyjny uwzględnił opozycję i odmówił dopuszczenia do udziału w sprawie w charakterze interwenienta ubocznego po stronie pozwanej (...) S.A. w likwidacji z siedzibą w W.. W związku z tym, zgodnie z treścią art. 78 § 3 k.p.c., czynności interwenienta ubocznego zostały uznane za niebyłe.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacje pozwanych zasługiwały na uwzględnienie jedynie częściowo.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji są prawidłowe i sąd odwoławczy przyjmuje je za własne. Jednakże, na podstawie dowodów przeprowadzonych przed Sądem odwoławczym, wymagają one uzupełnienia. Sąd Apelacyjny ustalił, że na podstawie umowy przelewu wierzytelności nr (...) z dnia 20 stycznia 2006 r. (...) S.A. z siedzibą w W. dokonał cesji na rzecz (...) Spółki z o.o. z siedzibą w S. wierzytelności w łącznej kwocie 248.419,83 zł, przysługującej mu w stosunku do (...) S.A. z siedzibą w W.. Zgodnie z § 4 umowy, powód zbył powyższą wierzytelność za cenę 99.367,93 zł, płatną do dnia 28 lutego 2006 r. Następnie w dniu 26 stycznia 2006 r. podmioty te zawarły aneks nr (...) do umowy przelewu wierzytelności, przesuując termin zapłaty ceny do dnia 30 czerwca 2006 r. Ponadto postanowiono, że jeżeli cesjonariusz nie dotrzyma powyższego terminu płatności w całości lub w części, umowa ulegnie rozwiązaniu w niezrealizowanej części.

W ocenie Sądu odwoławczego, ponieważ powód nie udowodnił, aby doszło do rozwiązania umowy w całości lub w części na skutek braku zapłaty ceny w całości lub w części, należy przyjąć, że skutecznie dokonał on przelewu wierzytelności za zapłatą na jego rzecz przez cesjonariusza kwoty 99.367,93 zł. Przy tym, ponieważ pozwana T. C. udowodniła, że odpłatna umowa przelewu wierzytelności została zawarta, na podstawie art. 6 k.c. obowiązek wykazania faktu rozwiązania tej umowy spoczywał na powodzie. Skoro powód okoliczności tej nie udowodnił, należy przyjąć, że otrzymał on od cesjonariusza kwotę 99.367,93 zł, która pomniejszyła szkodę poniesioną przez (...) S.A. z siedzibą w W. na skutek niezgłoszenia przez pozwanych w ustawowym terminie wniosku o ogłoszenie upadłości (...) S.A. z siedzibą w W.. Natomiast nie ma racji pozwana T. C. twierząc w apelacji, że powód dokonał cesji dochodzonej pozwem wierzytelności, albowiem przedmiotem umowy była wyłącznie wierzytelność wobec (...) S.A., a nie wierzytelność wobec pozwanych jako członków Zarządu tej Spółki, powstała na skutek ich deliktu. Dlatego należało zmienić zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym w ten tylko sposób, że zasądzoną w nim kwotę 268.440,93 zł obniżyć do kwoty 169.078,00 zł oraz oddalić powództwo o zapłatę kwoty 99.367,93 zł wraz z ustawowymi odsetkami.

W pozostałej części apelacje wszystkich pozwanych podlegały oddaleniu, jako niezasadne. Przy tym, pomimo, że Sąd Okręgowy powołał wadliwą podstawę prawną odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanych, zdaniem Sądu Apelacyjnego, zaskarżony wyrok w zakresie zasądzonej od nich solidarnie na rzecz powoda kwoty 169.078,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami, odpowiada prawu. Wprawdzie ma rację pozwana T. C. podnosząc w apelacji, że Sąd pierwszej instancji błędnie przyjął, iż odpowiedzialność pozwanych wynika z art. 21 w zw. z art. 10 i 11 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze (tekst jedn. Dz. U. z 2012 r. poz. 1112) w sytuacji,

gdy ustalił, że przesłanki do złożenia wniosku o upadłość Spółki wystąpiły już w marcu i lipcu 2003 r. Ustawa ta weszła bowiem w życie dopiero z dniem 1 października 2003 r., zaś wcześniej kwestię odpowiedzialności członków zarządu spółek za niezgłoszenie wniosku o upadłość w odpowiednim terminie regulowało rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. - Prawo upadłościowe (tekst jedn. Dz. U. z 1991 r. Nr 118, poz. 512, zwane dalej „rozporządzeniem”). Jednakże, zdaniem Sądu odwoławczego, w przedmiotowej sprawie spełnione zostały także przesłanki pozwalające na przypisanie pozwanym odpowiedzialności za poniesioną przez powoda szkodę na podstawie przepisów powołanego rozporządzenia.

Z art. 17¹ § 1 rozporządzenia wynika, że kto nie wykona obowiązku określonego w art. 5 § 1 lub 2 tego rozporządzenia, odpowiada za szkodę wyrządzoną przez to wierzycielowi, chyba że nie ponosi winy. Jeżeli obowiązku nie dopełniło kilka osób, ich odpowiedzialność jest solidarna. Zgodnie z art. 5 § 1 rozporządzenia, przedsiębiorca jest zobowiązany, nie później niż w terminie dwóch tygodni od dnia zaprzestania płacenia długów, zgłosić w sądzie wniosek o ogłoszenie upadłości. Natomiast art. 5 § 2 rozporządzenia stanowi, że reprezentant przedsiębiorcy, o którym mowa w art. 1 § 2 rozporządzenia, jest zobowiązany zgłosić wniosek o ogłoszenie upadłości w terminie dwóch tygodni od dnia, w którym majątek nie wystarcza na zaspokojenie długów, chyba że wcześniej rozpoczął się bieg terminu określonego w § 1. Art. 1 § 1 rozporządzenia wskazuje, że przedsiębiorca, który zaprzestał płacenia długów, będzie uznany za upadłego. Natomiast według art. 1 § 2 rozporządzenia, upadłość przedsiębiorcy będącego osobą prawną oraz znajdujących się w stanie likwidacji spółki jawnej, partnerskiej, komandytowej oraz komandytowo-akcyjnej będzie ogłoszona także wówczas, gdy ich majątek nie wystarcza na zaspokojenie długów. Przy tym, z art. 2 rozporządzenia wynika, że krótkotrwałe wstrzymanie płacenia długów wskutek przejściowych trudności nie jest podstawą ogłoszenia upadłości.

W orzecznictwie wskazuje się, że na wierzycielu domagającym się na podstawie art. 17¹ rozporządzenia wynagrodzenia szkody wyrządzonej mu przez niewykonanie obowiązku zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości spoczywa ciężar dowodu dwóch przesłanek odpowiedzialności członków zarządu, to jest szkody i związku przyczynowego (zob. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 września 2005 r., sygn. V CK 129/05, Lex nr 387732). Wierzyciel domagający się wynagrodzenia szkody wyrządzonej mu przez niewykonanie obowiązku zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości, w szczególności musi wykazać, że przez zaniechanie zgłoszenia tego wniosku zmniejszył się majątek masy upadłości i wskutek tego wierzyciele przy podziale funduszu masy bądź nic nie otrzymali, bądź otrzymali mniej, niżby na nich przypadło, gdyby wniosek był zgłoszony w czasie właściwym, oraz że od dłużnika nic nie można uzyskać (zob. uzasadnienie orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 9 września 1938 r., sygn. I C 213/38, OSN(C) 1939, nr 4, poz. 188). Zauważyć też należy, iż powołany przepis przyjmuje domniemanie winy reprezentantów spółki w niezgłoszeniu w odpowiednim terminie wniosku o ogłoszenie jej upadłości, stąd ciężar udowodnienia braku winy spoczywa na członkach zarządu spółki. Ponieważ pozwani okoliczności tej nie udowodnili, za bezzasadny należy uznać podniesiony przez pozwaną D. G. w apelacji zarzut naruszenia art. 415 k.c. w zw. z art. 355 k.c.

Odwołując się do przesłanek wskazanych w art. 11 ust. 1 i 2 ustawy - Prawo upadłościowe i naprawcze, tj. niewykonywania przez dłużnika wymagalnych zobowiązań pieniężnych, bądź przekroczenia przez zobowiązania wartości majątku dłużnika, nawet wówczas, gdy na bieżąco zobowiązania są wykonywane, Sąd Okręgowy ustalił, że w przypadku (...) S.A. pierwsza z tych przesłanek wystąpiła w marcu 2003 r., zaś druga - w lipcu 2003 r. Ustaleń tych Sąd pierwszej instancji dokonał na podstawie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu finansów i rachunkowości oraz dowodu z dokumentacji finansowo-księgowej Spółki. Natomiast powołane rozporządzenie w art. 1 § 1 i 2, jako przesłanki uzasadniające złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości przedsiębiorcy, wskazywało zaprzestanie płacenia długów, bądź sytuację, gdy jego majątek nie wystarcza na zaspokojenie długów. Należy zauważyć, że są to przesłanki analogiczne do tych, których istnienie i czas wystąpienia ustalił Sąd pierwszej instancji, w związku z czym również one w tym samym czasie zostały spełnione.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd pierwszej instancji prawidłowo ocenił, że powód udowodnił istnienie przesłanek odpowiedzialności deliktowej pozwanych, którzy w czasie powstania przesłanki niewypłacalności (...) S.A., nie dopełnili ustawowego obowiązku zgłoszenia wniosku o jej upadłość, powodując w ten sposób powstanie u powoda szkody wynikłej z braku możliwości zaspokojenia przysługującej mu wobec Spółki wierzytelności w

trakcie postępowania upadłościowego. W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy w sposób wyczerpujący przedstawił dowody wraz z ich oceną, które doprowadziły go do ustalenia czasu właściwego do zgłoszenia wniosku o upadłość, wysokości poniesionej przez powoda szkody (z uwzględnieniem korekty wynikającej z postępowania dowodowego przeprowadzonego przed Sądem odwoławczym), a także istnienia związku przyczynowego między niezgłoszeniem wniosku w terminie i szkodą. Przy tym, Sąd pierwszej instancji wyczerpująco wyjaśnił, z jakich przyczyn uznał, że niezgłoszenie wniosku o upadłość w czasie właściwym spowodowało zmniejszenie się majątku Spółki, wskutek czego powód od dłużnika nic nie można uzyskać.

W szczególności nie mają racji pozwani podnosząc zarzut, że Sąd pierwszej instancji naruszył wyrażoną w art. 233 § 1 k.p.c. zasadę swobodnej oceny dowodów. Zgodnie z tą zasadą sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału, a więc z uwzględnieniem wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, jak również wszelkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych dowodów i mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności (por. uzasadnienia wyroków Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 1966 r., sygn. II CR 423/66, OSNPG 1967, nr 5-6, poz. 21 i z dnia 24 marca 1999 r., sygn. I PKN 632/98, OSNAPiUS 2000, nr 10, poz. 382, a także uzasadnienia postanowień Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 2002 r., sygn. IV CKN 1218/00, Lex nr 80266 i z dnia 18 lipca 2002 r., sygn. IV CKN 1256/00, Lex nr 80267).

W przedmiotowej sprawie stan faktyczny został ustalony przez Sąd Okręgowy prawidłowo, zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów, która wymaga, aby sąd oceniał materiał dowodowy w sposób logiczny, spójny i zgodny z zasadami doświadczenia życiowego. Należy podzielić utrwalony w orzecznictwie pogląd, że do naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. mogłoby dojść tylko wówczas, gdyby skarżący wykazał uchybienie podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj. regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2005 r., sygn. III CK 314/05, Lex nr 172176). Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo wbrew zasadom doświadczenia życiowego nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 27 lutego 2007 r., sygn. I ACa 1053/06, Lex nr 298433).

Dlatego skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd przepisu art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem może być jedynie przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie, niż ocena sądu (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 27 kwietnia 2006 r., sygn. I ACa 1303/05, Lex nr 214251). Tymczasem pozwani w apelacji ograniczyli się do polemiki z ocenami Sądu pierwszej instancji, nie stawiając im żadnych konkretnych zarzutów mogących stać się podstawą uznania rozumowania Sądu Okręgowego za nielogiczne bądź niezgodne z zasadami doświadczenia życiowego, a przez to wadliwe. W ocenie Sądu Apelacyjnego opinie biegłego sądowego z zakresu finansów i rachunkowości G. Ł. są logiczne, spójne i niesprzeczne z pozostałymi dowodami, dlatego dokonane na ich podstawie ustalenia Sądu pierwszej instancji nie noszą cech dowolności. Przy tym, Sąd Okręgowy szczegółowo wyjaśnił, skąd wzięły się rozbieżności we wnioskach kolejnych opinii wskazując, że biegły sądowy doprecyzował je po uzyskaniu kolejnych dokumentów dotyczących sytuacji finansowej Spółki.

Nie ma również racji pozwany K. L. zarzucając, że Sąd Okręgowy naruszył przepisy postępowania (bez powołania konkretnych przepisów) poprzez zaniechanie wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i oddalenie wskazanych w apelacji wniosków dowodowych w postaci akt sądowych, zawierających w szczególności umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych, porozumienia oraz gwarancje bankowe. Pozwany nie wyjaśnił bowiem związku powołanych dowodów z przedmiotem sprawy, co uniemożliwiało uznanie ich za istotne dla jej rozstrzygnięcia. Nawet w apelacji pozwany zaniechał wyjaśnienia tego związku, jednocześnie domagając się złożenia przez powoda wyjaśnień i nadesłania „wszystkich pozostałych gwarancji bankowych” celem zweryfikowania zasadności i wysokości dochodzonego przez powoda roszczenia. Ponieważ, w ocenie Sądu Apelacyjnego, wnioski dowodowy pozwanego w

rzeczywistości nie miał na celu udowodnienia określonych faktów, a wyłącznie poszukiwanie ewentualnych dowodów mogących pozostawać w związku z przedmiotową sprawą, brak było podstaw do jego uwzględnienia.

Nie zasługuje na uwzględnienie również zarzut pozwanej T. C., że Sąd Okręgowy naruszył art. 481 § 1 k.c. zasądzając od pozwanych na rzecz powoda odsetki od kwoty 20.021,10 zł, należnej powodowi od (...) S.A. tytułem zwrotu kosztów procesu. Ma bowiem rację powód wskazując w odpowiedzi na apelację, że również powyższa kwota jest elementem szkody, której doznał na skutek deliktu pozwanych. Dlatego w pozostałej części apelacji pozwanych podlegały oddaleniu.

Podstawą orzeczenia Sądu Apelacyjnego były art. 386 § 1 k.p.c. i art. 385 k.p.c. O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c.